Luonnos

2027

KEHITTÄMISYHDISTYS YLÄ-SAVON VETURI RY TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO

Hyväksytty:
Hallitus 29.10.2026 § 116
Syyskokous 19.11.2026 § 5

Sisällys

1 Johdanto 2
2 Yhdistyksen toiminnan tarkoitus, visio ja arvot 2
2.1 Strateginen painopiste vuodelle 2027 3
3 Toimintaympäristön analyysi 4
4 Pääprosessien tavoitteet ja toimenpiteet 8
4.1 Yhdistystoiminta 9
4.2 Leader-toiminta 9
4.3 Verkostoituminen ja edunvalvonta maaseudun kehittämiseksi 10
5 Seuranta ja arviointi 10
6 Talousarvio 11

1 Johdanto

Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturi on yhdistys, joka edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja yhteistyötä Ylä-Savossa. Yhdistyksen tarkoituksena on kannustaa maaseudun asukkaita yhteistyöhön, tukea maaseudun elinvoimaisuutta ja lisätä kehittämisosaamista. Veturi osallistuu EU:n ja kansallisten maaseudun kehittämisohjelmien toteuttamiseen, järjestää koulutuksia ja tilaisuuksia, sekä avustaa kehittämishankkeiden hakijoita. Yhdistyksen visio on “Menestyvä, kestävä ja uudistuva Ylä-Savo”.

Vuonna 2027 painopisteenä on Leader-vaikuttavuusviestintä sekä uuden ohjelmakauden valmistelu.

Yhdistyksellä on kolme pääprosessia, jotka ovat Suomen Leader-ryhmillä yhteiset. Kullekin pääprosessille on asetettu tavoite ja toimenpiteet. Leader-prosessin tavoitteet on johdettu strategian rahoituksen painopisteistä. Yhdistysprosessissa kehitetään edelleen henkilöstön työhyvinvointia ja maaseudun kehittäminen ja edunvalvonta-prosessi keskittyy Leader-lisäarvon viestintään.

Toiminnan tuloksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

2 Yhdistyksen toiminnan tarkoitus, visio ja arvot

Yhdistyksen tarkoituksena on kannustaa maaseudun asukkaita yhteistyöhön alueensa kehittämiseksi, tukea maaseudun säilyttämistä elinvoimaisena sekä lisätä maaseudun kehittämiseen liittyvää osaamista ja edistää maaseudun toimijoiden yhteistyötä ja verkottumista kansainvälinen yhteistyö mukaan lukien.

Tarkoituksen toteuttamiseksi yhdistys osallistuu Euroopan Unionin maaseudun kehittämisohjelmien ja vastaavien kansallisten ohjelmien toteuttamiseen. Yhdistys järjestää koulutusta, kokous- ja esitelmätilaisuuksia, avustaa maaseudun kehittämishankkeiden hakijoita hanketoiminnassa, on yhteistyössä asukkaiden, yritysten, yhteisöjen ja muiden organisaatioiden kanssa ja tekee aloitteita eri viranomaisille.

Veturin rooli alueen elinvoimatyössä on tukea erityisesti ruohonjuuritason toimintaa sekä pito- ja elinvoimatekijöitä: yhteisöllisyyttä, osallisuutta, viihtyisää asumista, harrastusmahdollisuuksia, mikroyritysten toimintaedellytyksiä ja lähipalveluja. Näitä tukemalla edistetään myös vetovoimatekijöitä. Veturi on haluttu kumppani erilaisiin työryhmiin tuomaan erityisesti seutu-, asukas- ja yhdistysnäkemystä kehittämiseen. Kumppanuuspöydissä Veturi itse puolestaan verkottaa toimijoita kolmikantaa hyödyntäen.

Yhdistyksen toiminta keskittyy pitkälti Leader-toimintaan, jonka toteuttamiseksi on laadittu kehittämisstrategia vuosille 2023–2027. Maa- ja metsätalousministeriö on vahvistanut strategian ja myöntänyt sen toteuttamiseen 3,9 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 0,9 miljoonaa on hallintoon ja 3 miljoonaa seudun kehittämiseen myönnettävään rahoitukseen.

Yhdistyksen visio on Menestyvä, kestävä ja uudistuva Ylä-Savo.

Strategiassa on asetettu lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet.

LYHYEN AIKAVÄLIN TAVOITTEET 2025 MENNESSÄ

- Alueella on uusia harrastamisen paikkoja ja -muotoja
- Nuorille on uutta toimintaa
- Alueella on uusia matkailupalveluja

PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET 2030 MENNESSÄ

- Ylä-Savo on houkutteleva ja hyvä elämisen paikka.
- Yritystoiminta on monipuolista ja kestävää.
- Alueen harrastusmahdollisuudet ovat monipuoliset ja saavutettavat.

VETURIN ARVOT

elinvoimaisuus

ylpeästi yläsavolainen

luonnon arvostaminen

paikallisuus

yhdessä tekeminen

luovuus

VETURIN ROOLIT

verkosto-osaaja

alue-kehittäjä

innostaja

mahdollistaja

yhteisöllisyyden edistäjä

toiminnan aktivoija

neuvoja

kehittäjä-kumppani

2.1 Strateginen painopiste vuodelle 2027

Viestinnässä esitellään CAP-kauden tuloksia. Viestinnässä hyödynnetään valtakunnallista Leader-vaikuttavuusmallia.

3 Toimintaympäristön analyysi

Ylä-Savon toimintaympäristöä leimaavat vahva teollinen perusta, monipuolinen yritystoiminta sekä maa- ja metsätalouden keskeinen merkitys alueen elinvoimalle. Kansainvälisesti menestyvät vientiyritykset, aktiivinen pk-yrityskenttä ja maatalouden vahva investointihalukkuus luovat hyvät edellytykset kasvulle ja uudistumiselle. Samalla alue kohtaa väestön vähenemiseen, ikääntymiseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyviä haasteita.

Ylä-Savon vahvuuksia ovat turvallinen ja luonnonläheinen elinympäristö, vahva yhteisöllisyys sekä kasvavat mahdollisuudet vihreässä siirtymässä, bio- ja kiertotaloudessa, uusiutuvassa energiassa, matkailussa ja monipaikkaisessa asumisessa. Työllisyystilanne on säilynyt muuta Pohjois-Savoa vahvempana, ja alueella näkyy edelleen vahvaa kehittämisaktiivisuutta yrityksissä, yhteisöissä ja maatiloilla. Tätä kehitystä tukee merkittävästi Ylä-Savon Veturin Leader-rahoitus, jonka avulla on vahvistettu yritysten investointeja, käynnistetty uusia yrityksiä sekä kehitetty kylien palveluja, harrastus- ja kulttuuriympäristöjä, yhteisöllisyyttä ja maaseudun elinvoimaa.

Yritystoiminta ja palvelut

Taloustutkimus toteuttaa vuosittain Pk-yritysbarometrikyselyn yhdessä Suomen Yrittäjien ja sen paikallisyhdistysten, Finnveran ja Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Kevään 2026 PK-barometrin mukaan Ylä-Savo kuuluu edelleen Pohjois-Savon vahvimpiin yritysalueisiin yhdessä Varkauden seudun kanssa. Vaikka Pohjois-Savon yritysten suhdannenäkymät eivät enää yllä syksyn 2025 ennätystasolle, ovat ne edelleen valtakunnallista keskiarvoa paremmat. Ylä-Savon yritykset arvioivat liikevaihdon kehittyvän myönteisesti seuraavan vuoden aikana, mikä kertoo yritysten uskosta markkinoiden asteittaiseen elpymiseen. Samaan aikaan yritysten kannattavuus on kuitenkin heikentynyt, mikä lisää varovaisuutta investointipäätöksissä.

Barometrin mukaan kysynnän epävarmuus näkyy erityisesti yritysten kasvuhalukkuudessa ja työvoiman käytössä. Ylä-Savossa korostuu osa-aikaisen työvoiman saatavuuden vaikeus, mikä on suurempi haaste kuin Suomessa keskimäärin. Työvoimapulaa paikataan alihankinnalla ja vuokratyövoimalla, mikä kertoo yritysten tarpeesta löytää joustavia ratkaisuja osaajien saatavuuteen. Toisaalta yli puolet yrityksistä panostaa henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja uusien teknologioiden hyödyntämiseen, mikä vahvistaa alueen kilpailukykyä pitkällä aikavälillä.

Yritysten investointiodotukset ovat heikentyneet syksystä 2025, mutta investointitoiminta ei ole pysähtynyt. Valtaosa yrityksistä on tehnyt investointeja viimeisen vuoden aikana, ja rahoitusta suunnitellaan erityisesti kone-, laite- ja rakennusinvestointeihin. Ylä-Savon näkökulmasta tämä on myönteinen signaali, sillä alueen teollinen rakenne perustuu juuri tuotannollisiin investointeihin ja jatkuvaan kehittämiseen. Barometrin perusteella suurimmat kasvun esteet liittyvät edelleen kysynnän riittävyyteen, rahoituksen saatavuuteen ja työvoiman saatavuuteen, mutta yritykset uskovat edelleen kasvuun ja kehittämiseen toimintaympäristön epävarmuudesta huolimatta.

Ylä-Savon yritysneuvojien tapaamisessa lokakuussa 2026 alueen yritysten kehittämistä luonnehdittiin tällä hetkellä varovaiseksi. Jopa ne yritykset, joilla on jo rahoitus olemassa, miettivät epävarman tilanteen vuoksi, uskaltavatko toteuttaa suunnittelemiaan investointeja. Investointien esteenä on edelleen pankkien haluttomuus myöntää kohtuullisen hintaista lainaa mikroyrityksille. Ylä-Savon Veturilla

loppuvuodesta 2026 Leader-investointitukien kysyntä on selvästi jälleen vilkastunut. Toimivan yrityksen kehittämistuki koetaan hyväksi kehittämisen välineeksi.

Toiminimiyrityksiä perustetaan alueella jonkun verran. Pienissä yrityksissä on edelleen suuri digitalisaation kehittämistarve. Lopettavien yritysten kohdalla on puolestaan mietitty mestari-kisälli-mallin mahdollisuuksia.

Ylä-Savossa vireillä olevien datakeskusten tuomat mahdollisuudet puhuttavat. Niiltä odotetaan positiivisia työllistämisvaikutuksia. Samalla mietitään, löytyisikö seudun datakeskus- ja uusiutuvan energian hankkeista paikallisille yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Yritysryhmähankkeilla voitaisiin edistää näiden ympärille syntyvää palvelu- tai muuta liiketoimintaa. Yritysneuvojatapaamisessa todettiin myös varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyvien teemojen olevan keskustelussa ja ajankohtaisia monessa eri kontekstissa.

Leader-yritystuet ja yleishyödylliset hanketuet

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen rahoituskatsauksen (1/2026) mukaan Ylä-Savon Veturi oli alkuvuonna 2026 aktiivinen yritysrahoittaja koko toimialueellaan erityisesti mikro- ja pienyritysten investointi-, käynnistämis- ja kehittämishankkeissa. Ylä-Savon Veturin kautta vuoden 2026 alkupuoliskolla rahoitettiin noin 20 yrityshanketta yhteensä 142 000 eurolla.

Rahoitetut hankkeet kohdistuivat muun muassa kone- ja laiteinvestointeihin, yritysten käynnistämiseen, matkailu- ja palvelualan kehittämiseen, markkinointiin, digitalisaatioon sekä maaseudun yritystoiminnan monipuolistamiseen. Merkittäviä tukikohteita olivat esimerkiksi Pitkäkosken Mylly Oy, Insinööritoimisto Taitorakenteet Oy, Pesolan Pihviliha Oy sekä useat aloittavat ja kasvavat yritykset eri puolilla Ylä-Savoa.

Itä-Suomen muihin Leader-ryhmiin verrattuna Ylä-Savon Veturin rahoitus painottui vahvasti yritystoiminnan monipuoliseen kehittämiseen ja paikallisten mikroyritysten kasvuun. Kalakukon alueella rahoitus painottui pieniin käynnistys- ja kehittämishankkeisiin sekä matkailu-, hyvinvointi- ja palvelualoille. Mansikan alueella korostuivat matkailu-, liikunta- ja hyvinvointipalveluihin liittyvät yritystuet.

Siinä missä esimerkiksi SavonLuotsi Leader, Joensuun Seudun Leader ja Vaara-Karjalan Leader rahoittivat suuren määrän matkailu-, palvelu- ja käynnistämishankkeita, Veturin yritystukikohteissa korostuivat maaseudun tuotannolliset yritykset, tekninen palvelutoiminta, elintarvikeala sekä yritysten investoinnit. Tämä heijastaa hyvin Ylä-Savon yritysrakennetta, jossa teollisuuden, alkutuotannon ja palvelualojen verkostot muodostavat alueen elinvoiman perustan.

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen rahoituspäätökset osoittavat, että Ylä-Savossa yrityksillä on edelleen vahvaa investointi- ja kehittämishalukkuutta toimintaympäristön epävarmuudesta huolimatta. Kehittämistoimet kohdistuvat sekä kilpailukyvyn vahvistamiseen että uusien liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämiseen. Tämä tukee myös laajempaa aluekehityksen kuvaa, jossa Ylä-Savon vahvuuksia ovat yrittäjyys, tuotannollinen toiminta, elintarvikeala, maatalous sekä kasvava kiinnostus uusiin palvelu- ja matkailuratkaisuihin. Leader-rahoituksen kysyntä osoittaa, että alueella on edelleen runsaasti kehittämisaktiivisuutta ja halua investoida tulevaisuuteen.

Rahoituskatsauksen perusteella Ylä-Savon Veturi oli yksi aktiivisimmista Leader-ryhmistä yleishyödyllisten hanketukien rahoittajana Itä-Suomessa vuoden 2026 ensimmäisellä puoliskolla. Veturin kautta

myönnettiin maaseudun hanketukea yhteensä noin 230 000 euroa. Rahoitus kohdistui laajasti koko Veturin toiminta-alueelle ja tuki sekä kuntien, yhdistysten että kyläyhteisöjen kehittämistä. Suurimpia hankkeita olivat Iisalmen kaupungin tapahtumatoiminnan kehittämiseen tähtäävä hanke (65 757 €), Pielaveden Ampuma- ja Metsästysseura ry:n ampumaradan uudistaminen (49 040 €) sekä Iiden ry:n yhteisöllisyyttä vahvistava hanke (45 492 €). Lisäksi rahoitusta kohdistui kylätalojen kehittämiseen, harrastusympäristöihin, kulttuuriin ja yhteisöllisiin investointeihin.

Vertailussa Pohjois-Savon muihin Leader-ryhmiin Ylä-Savon Veturin tuet painottuivat erityisesti alueen elinvoimaa vahvistaviin kehittämishankkeisiin, tapahtumatoimintaan, kylien palveluihin sekä harrastus- ja turvallisuusympäristöjen kehittämiseen. Vastaavasti Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n hankkeet painottuivat liikunta-, kulttuuri- ja kylätoimintaan, kun taas Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n alueella korostuivat kaupunki- ja kyläympäristöjen kehittäminen, matkailu sekä järjestöjen yhteisölliset hankkeet. Euromääräisesti Ylä-Savon Veturi sijoittui samaan kokoluokkaan Pohjois-Savon muiden Leader-ryhmien kanssa.

Rahoituspäätökset osoittavat, että Ylä-Savossa on edelleen vahvaa kehittämisaktiivisuutta ja kykyä synnyttää paikallisista tarpeista lähteviä hankkeita. Erityisesti yhteisöllisyys, tapahtumat, harrastusmahdollisuudet, kylien palvelut sekä paikallisen identiteetin vahvistaminen näkyvät rahoituskohteissa. Tämä tukee Ylä-Savon strategisia vahvuuksia, joissa yhdistyvät aktiivinen kansalaistoiminta, elinvoimaiset kylät ja kuntakeskukset sekä laaja yhteistyö julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä. Alueella on edelleen vahva halu kehittää asukkaiden hyvinvointia, paikallisia palveluja ja maaseudun vetovoimaa.

Maatilat ja maaseutuelinkeinot

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen rahoituskatsauksen (1/2026) mukaan maaseuturahoituksen yritys- ja hanketukea sekä maatalouden investointi- ja aloitustukia myönnettiin 1–6/2026 yhteensä noin 28,6 miljoonaa euroa. Rahoituksella vauhditetaan muun muassa tuotannollisia investointeja, matkailua, elintarvikealaa, digitaalisten palvelujen kehittämistä sekä yritystoiminnan käynnistämistä. Hankerahoituksessa korostuvat valokuituverkot, kylien palvelut, kulttuuri- ja harrastusympäristöt sekä paikallisyhteisöjen kehittäminen.

Ylä-Savon näkökulmasta merkittävä investointi on Keiteleen kuituverkkohanke, joka vahvistaa maaseudun saavutettavuutta ja yritysten toimintaedellytyksiä. Maatalouden osalta investoinnit jatkuvat vahvoina erityisesti Pohjois-Savossa. Maaseutuyksikön päällikön Sirpa Lavikaisen mukaan alkuvuosi 2026 oli maatalousinvestointien osalta poikkeuksellisen vilkas, ja tukihakemuksia on jätetty enemmän kuin määrärahoilla voidaan rahoittaa. Tämä kertoo maatilojen uskosta tulevaisuuteen sekä halusta kehittää tuotantoa, kilpailukykyä ja sukupolvenvaihdoksia myös tulevina vuosina. Ylä-Savossa on vireillä ja toteutuksessa maatalousinvestointeja, joihin sisältyy myös kotieläintuotannon tuotantorakennusinvestointeja.

Ylä-Savon maaseutuelinkeinojen kehitysnäkymät ovat edelleen vahvat ja investointihalukkuus säilyy korkeana, vaikka toimintaympäristöön liittyy kannattavuus- ja väestökehityshaasteita. Ylä-Savossa on edelleen vahva asema erityisesti maidon- ja lihantuotannossa, ja maatalouteen liittyvä yritystoiminta muodostaa tärkeän perustan myös elintarvikejalostukselle, koneurakoinnille ja maaseudun palveluyrittäjyydelle. Maatalouden rinnalla maaseutuelinkeinojen kehitystä vauhdittavat bioenergia,

uusiutuvan energian tuotanto, metsätalous, elintarvikkeiden jatkojalostus, lähiruoka sekä maatilojen monialainen yritystoiminta. Lisäksi luontoon, vesistöihin ja maaseutuympäristöön perustuva matkailu nähdään Ylä-Savossa kasvavana mahdollisuutena. Vihreä siirtymä, energiaomavaraisuus ja huoltovarmuuden vahvistaminen avaavat alueelle uusia kehittämis- ja investointimahdollisuuksia tulevina vuosina.

Väestökehitys

Tuoreimpien ForeSavo-palvelun ja Pohjois-Savon liiton tietojen mukaan Ylä-Savon seutukunnassa asui vuoden 2025 lopussa noin 48 900 asukasta. Seutukunnan suurin kunta on Iisalmen kaupunki (20 205 asukasta) ja pienin Keitele (1 922). Muiden kuntien asukasluku asettuu vajaan 9 000 ja 3 295 välille. Väkiluku laski kaikissa Ylä-Savon kunnissa 2025 ja suuntaus jatkuu kuluvana vuonna.

Ylä-Savon väestökehitys nähdään yhtenä alueen keskeisimmistä tulevaisuushaasteista. Väestö vähenee ja erityisesti työikäisen väestön osuus pienenee samalla kun ikääntyneiden määrä kasvaa. Väestömuutoksen taustalla ovat alhainen syntyvyys, muuttotappio erityisesti nuorten aikuisten ikäryhmissä sekä väestön ikääntyminen.

Nuoria lähtee opiskelemaan ja työelämään suurempiin kaupunkeihin, eikä heistä riittävän moni palaa takaisin alueelle. Tämä heikentää osaavan työvoiman saatavuutta, yritysten kasvumahdollisuuksia sekä kuntien veropohjaa. Samalla lasten ja nuorten ikäluokat pienenevät, mikä vaikuttaa koulutuspalvelujen järjestämiseen ja pitkällä aikavälillä koko alueen elinvoimaan.

Ylä-Savon Veturin Nuoriso-Leader-toiminnalla tehdään tutuksi vaikuttamismahdollisuuksia 13–25-vuotiaille nuorille. Yrittäjyyskasvatusta toteutetaan vaihtelevasti seudun kunnissa, joissa pohjatyötä on tehty muun muassa Iisalmen kaupungin toteuttamassa Leader-hankkeessa. Nuorten kesätyömahdollisuuksien lisääminen kiinnostaa kuntia ja esimerkiksi 4H-yrittäjyyteen kannustaminen sekä kuntien ja yritysten tarjoamilla kesätyöpaikoilla halutaan tukea nuorten kiinnittymistä alueelle. Veturin Nuoriso-Leader-rahoituksella tuetaan vuosittain lähes kahtakymmentä nuorta yrittäjää, jotka työllistävät itsensä kesäisin tai ympärivuotisesti.

Yli 75-vuotiaiden ja erityisesti yli 84-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan voimakkaasti tulevina vuosikymmeninä. Väestörakenteen muutos lisää palvelujen kysyntää erityisesti ikääntyvien hyvinvointi- ja terveyspalveluissa sekä samalla vähentää työvoiman saatavuutta useilla toimialoilla. Kasvavaa tarvetta tunnistetaan kotihoidolle, asumispalveluille ja ikääntyneiden arkea tukeville yhteisöllisille ratkaisuille. Erityistä huolta asukkaissa aiheuttavat Pohjois-Savon hyvinvointialueen palveluverkkoon tehdyt muutokset, kuten yöpäivystyksen ja leikkaustoiminnan siirtyminen pois Iisalmesta, palvelujen saavutettavuuden heikkeneminen sekä ikääntyvän väestön kasvava palvelutarve. Samalla nuorten mielenterveys, syrjäytymisriski ja alueelle kiinnittyminen nähdään merkittävinä tulevaisuuden haasteina.

Työllisyys

Ylä-Savon työllisyystilanne on säilynyt muuta Pohjois-Savoa parempana. Syyskuun 2026 lopussa Ylä-Savossa oli 32 työtöntä työnhakijaa vähemmän kuin vuotta aiemmin, ja Ylä-Savo oli ainoa Pohjois-Savon seutukunta, jossa työttömyys väheni (-1 %). Koko seutukunnassa oli syyskuun lopussa noin 2 200 työtöntä työnhakijaa. Samaan aikaan muualla maakunnassa työttömyys kasvoi. Työllisyyskehityksen

haasteina ovat kuitenkin pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, nuorten työllistymisen vaikeudet sekä avoimien työpaikkojen määrän väheneminen. Alueen työmarkkinoiden vahvuutena on edelleen maakunnan keskiarvoa parempi työllisyyskehitys, mutta osaavan työvoiman saatavuus ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat edellyttävät jatkuvia kehittämistoimia.

Seudun merkittävimmät mahdollisuudet liittyvät vahvaan ja kansainväliseen teollisuuteen, osaavan työvoiman saatavuuden vahvistamiseen sekä luonnonläheisen ja turvallisen asuinympäristön kasvavaan vetovoimaan. Alueella nähdään hyvät edellytykset houkutella kansainvälisiä osaajia, opiskelijoita ja paluumuuttajia vastaamaan työvoimapulaan sekä tukea yritysten kasvua. Lisäksi luonnon, vesistöjen, maaseudun ja monipaikkaisen asumisen tarjoamat mahdollisuudet luovat pohjaa matkailun, palveluyrittäjyyden ja uusien asumisratkaisujen kehittämiselle. Vahva yhteisöllisyys, aktiivinen järjestötoiminta sekä kuntien, yritysten, oppilaitosten ja hyvinvointialueen yhteistyö nähdään keskeisinä voimavaroina, joiden avulla voidaan vahvistaa asukkaiden hyvinvointia, nuorten osallisuutta ja alueen elinvoimaa.

4 Pääprosessien tavoitteet ja toimenpiteet

Kehittämisyhdistys Ylä-Savon Veturilla on laatukäsikirjassa määritelty kolme toiminnan pääprosessia, jotka ovat yhteneväiset kaikilla Suomen Leader-ryhmillä:

1. Yhdistystoiminta
2. Leader-toiminta
3. Verkostoituminen ja edunvalvonta maaseudun kehittämiseksi

Toimintasuunnitelmassa kullekin painopisteelle laaditaan omat tavoitteet. Leader-toiminta sisältää viestintään liittyvän tehtävän lisäksi rahoituksen kohdentamisen painopisteet, jotka ovat alla. Prosentit tarkoittavat myöntövaltuuden kohdentamista ko. painopisteisiin.

Ohjelmakausi 2023–2027 alkaa olla loppusuoralla. Leader-rahoituskehystä on myönnetty Ylä-Savon Veturille kokonaiskehyksestä 3 miljoonaa euroa yhteensä 2 610 750 euroa eli 87 prosenttia. Sidonta on syyskuun 2026 hallituksen kokouksen jälkeen 88 prosenttia. Painopisteittäinen toteuma on 6/2026 tilanteessa seuraava:

PP 1 Luovat ja toimivat yhteisöt 96 % vuosittaisesta myöntövaltuudesta, sidonta yhteensä rahoituskaudella 1 208 487 euroa (tavoite 1 500 000 euroa).

PP 2 Menestyvä ja uudistuva yrittäjyys 88 % vuosittaisesta myöntövaltuudesta, sidonta yhteensä rahoituskaudella 662 969 euroa (tavoite 900 000 €).

PP 3 Osaavat ja osallistuvat nuoret 57 % vuosittaisesta myöntövaltuudesta, sidonta yhteensä rahoituskaudella 289 139 euroa (tavoite 600 000 €).

Yhdistys sai lisäkehystä vuodelle 2027 maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä yhteensä 110 923 euroa ja toimintarahaa 10 192 euroa. Tällöin uusi myöntövaltuus kaudelle on 3 101 923 euroa ja toimintaraha 910 192 euroa. Yllä olevissa seurantaluvuissa ei ole huomioitu lisäkehystä, koska se koskee vuotta 2027. Vuodelle 2027 kokonaiskehys hankkeisiin on yhteensä 491 173 €.

4.1 Yhdistystoiminta

Työntekijät

Ylä-Savon Veturilla on vuonna 2027 tavoitteena työllistää neljä kokoaikaista työntekijää sekä työharjoittelija tai useampi.

Työntekijöistä TURVA – Turvaa ja varautumista Ylä-Savossa projektipäällikkö aloittaa vuoden alusta. Hankeneuvoja tekee jaettua työaikaa CAP-toimintarahalle ja YheS – Yhdessä Ylä-Savossa-hankkeelle. Kehittämissuunnittelijan työaikaa jaetaan CAP-toimintarahalle, yhdistykselle ja TURVA-hankkeelle. Toiminnanjohtajan työpanos kohdistuu kokonaan CAP-toimintarahalle. Työharjoittelija aloittaa tammikuussa ja työskentelee huhtikuun loppuun asti. Hänen tehtäviään kohdistetaan CAP-toimintarahalle ja yhdistykselle.

Työntekijämäärän kasvaessa kiinnitetään huomiota työtehtävien hallintaan ja seurantaan. Uutena toimenpiteenä aloitetaan viikon ensimmäisenä maanantaina kuukausikatsaus, jossa tarkastellaan tehtäviä kuukausitasolla. Viikkopalaverit jatkuvat normaalina käytäntönä maanantai-iltapäivisin.

Tavoitteet ja toimenpiteet

a) Uuden henkilöstön perehdyttäminen, työmäärän kohtuullistaminen
Toimenpiteet: työnohjaus, viikkopalaverit ja kuukausikatsaukset
b) Omien uusien hankkeiden ja rahoitusten haun valmistelu

4.2 Leader-toiminta

Leader-toiminta vie valtaosan työajasta toimistolla. Sujuva neuvonta ja viestintä varmistavat Leader-rahoituksen vuosittaisen myöntövaltuuden kohdentumisen strategianmukaisiin hankkeisiin. Uuden ohjelmakauden 2028–2034 valmistelu käynnistetään kuntakeskusteluilla ja hallituksessa. Toteutetaan arviointia käynnissä olevan ohjelmakauden toimenpiteiden vaikutuksista sekä tehdään analyysiä tulevalle ohjelmakaudelle.

Tavoite: Täyttä höyryä -strategian tavoitteiden toteutuminen mahdollisimman hyvin

- Rahoituksen teema: Elinkeinojen kehittämishankkeet, paikallinen kulttuuri, ympäristö ja ilmasto, älykäs kylä
- Toimenpiteet: Rahoitusinfot, viestintä
- Mittarit ja määrälliset tavoitteet: Saapuneet hakemukset, vähintään yksi yritysryhmähakemus tai elinkeinojen kehittämishankehakemus tai paikalliskulttuuria edistävä hankehakemus. Rahoituskehys on sidottu 10/2027 mennessä.

Pienhankkeet

- Pienhankkeiden teemana on turvallisuus ja varautuminen
- Toimenpiteet: Turvallisuus ja varautumisteema käynnistyy alkuvuodesta. Hakemukset käsitellään hallituksessa maaliskuussa, kesäkuussa ja tarvittaessa syyskuussa.
- Mittarit ja määrälliset tavoitteet: Leader-rahoituskehystä sidotaan 50 000 euroa

4.3 Verkostoituminen ja edunvalvonta maaseudun kehittämiseksi

Ylä-Savon Veturin uuden puheenjohtajan kanssa suoritetaan loppuun kuntakierrokset Keiteleellä, Kiuruvedellä ja Pielavedellä. Eduskuntavaaleihin reagoidaan jakamalla Suomen Kylät ry:n eduskuntavaaliohjelmaa oman maakunnan ehdokkaille.

- Tavoite: Leader-työn lisäarvon esille nostaminen
- Toimenpiteet: Kuntakiertue
    - Viestitään yhteisesti sovittujen lisäarvon elementtien avulla.
- Mittarit ja määrälliset tavoitteet: infograafit 2kpl, kuntien valtuustot 3kpl

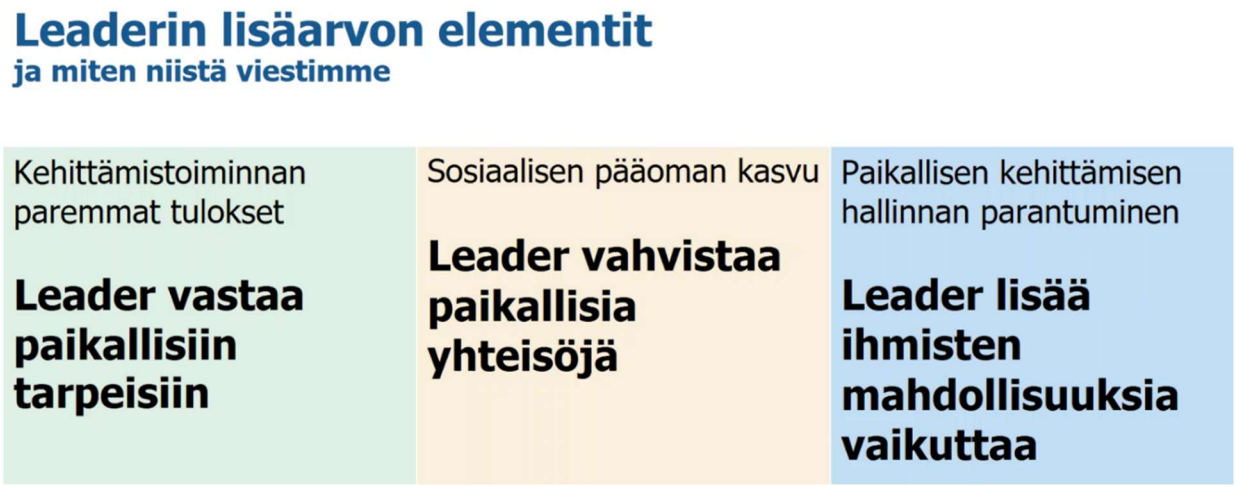

5 Seuranta ja arviointi

Toiminnalle asetettuja tavoitteita seurataan Ylä-Savon Veturin strategiaryhmässä vähintään kaksi kertaa vuoden aikana. Hallitukselle esitellään toteumaa kesäkuun hallituksessa. Vuosikertomus käsitellään vuoden ensimmäisessä kokouksessa ja syyskuussa puolivuotisraportti. Toimenpiteiden seurantaa tehdään toimistolla säännöllisesti. Toimintaa arvioidaan omatoimisesti tai teettämällä

opiskelijatyönä arviointia hankkeiden tuloksista ja vaikutuksista. Arviointia tehdään vertaamalla tuloksia valtakunnallisesti muihin vastaavankokoisiin Leader-ryhmiin.

6 Talousarvio

Kehittämisyhdistyksen koko toiminnan talousarvio on 337 720 euroa, josta CAP-toiminta 188 010 €, YheS-hanke 27 790 € ja kehittämissuunnittelijan toiminta 42 090 €. TURVA-hankkeen vuoden 2027 budjetti on yhteensä 79 830 €. Näihin hankkeisiin työllistyy neljä kokoaikaista työntekijää sekä harjoittelija viiden kuukauden ajalle. Pääosa kustannuksista syntyy palkoista.

CAP-toiminnan budjetti on yhteensä 188 010 euroa. Tämä sisältää 1,6 htv palkkakulut (112 000 €). Asiantuntijapalveluihin varataan 25 000 euroa, joka sisältää uutena Creamailer-uutiskirjepohjan hankinnan, alueanalyysin sekä tulos- ja vaikutustutkimuksen. Näillä varaudutaan uuden kauden strategiatyöhön sekä Veturin kehittäjäroolin tunnistamiseen. Asiantuntijapalveluihin esitetään entiseen tapaan työnohjausta ja Leader-kehittämistyön osuus Suomen Kylät ry:lle sekä muita asiantuntijapalveluja.

YheS-hankkeelle kohdistuu hankeneuvojan noin 40 %:n työpanos ja sen kokonaisbudjetti on 27 790 €. Palkkoihin varataan n. 5 kuukauden työpanos 21 000 € ja loput muihin kuluihin, joita tulee nuorten vaikuttajaryhmä ja nuorisofoorumitoiminnasta.

Kehittämissuunnittelijan työpanoksesta 70 prosenttia kohdistuu yhdistykselle ja 30 prosenttia TURVA-hankkeelle. Kehittämissuunnittelijan kokonaistoiminnan budjetti on 42 090 €, josta palkat 34 000 €.

Yhdistyksen tulot muodostuvat jäsenmaksuista, joita on vuositalolla n. 3500 euroa. Pääosa rahoituksesta tulee Leader-toiminnasta. Kuntaraha laskutetaan kunnilta alkuvuodesta. Kuntarahalla katetaan toiminnasta aiheutuvat kulut, joista suurimmat ovat palkat ja palkkiot.

Leader Toimintarahan malli muuttui CAP-kaudelle siten, että toimintarahan maksu on sidottu Leader-asiakkaiden hankkeiden EU-rahoitusosuuden toteumaan. Toimintarahan maksatusta haetaan Ruokavirastosta vähintään kaksi kertaa vuodessa, mikäli hankkeiden maksatuksesta kertyy haettavaa toimintarahaa.

